

В. С. Білецький, В. І. Павлишин

Кімберліт

КІМБЕРЛІТ (від назви м. Кімберлі у Пд.-Афр. Респ.) – вивержена магматична мало поширена гірська порода чорного кольору з синім або зеленим відтінками. Складається переважно з олівіну, піроксенів, гранатів, флюгопіту, рідше – циркону, апатиту та ін. Виповнює т. зв. трубки вибухів газів у земній корі, алмазоносний. К. – заг. термін для позначення вулканіч. і субвулканіч. ультраосн. порід. Власне є масив. брекчієподіб. гірською породою, яка складена первинно магматогенним, повністю зміненим цементом – тонкозернистого агрегату серпентину, кальциту, флогопіту, перовськіту, магнетиту, водних алюмосилікатів та ін. різнорід. вкраплеників мінералів і уламків порід. К. зустрічається у вигляді жил, дайок, сіллів. Виявлені в Якутії (Респ. Саха, РФ), Пд. і Центр. Африці, Пн. Америці, Бразилії, Індії. У світі відомо бл. 2 тис. кімберліт. тіл, серед яких більш ніж у 300 трубках і дайках знайдені алмази. Пром. концентрації встановлені лише в декількох десятках, а видобуток проводиться усього в 23-х кімберліт. трубках і одній лапроїтовій. Розробляють К. з умістом алмазів не нижче за 0,1 кар/т. На території України – 3 р-ни прояву кімберліт. і лампроїт. магматизму – корін. джерел алмазів: пн. частина Волино-Поділ. плити, центр. частина УЩ та Приазов. масив і зона його зчленування з Донбасом. За перспективами виявлення пром. алмазів провідне місце посідає Кухіт.-Серхів. площа. Саме pobl. с. Кухітська Воля Зарічнен. р-ну Рівнен. обл. 1975 був встановлений перший кімберліт. прояв в Україні. У центр. частині УЩ pobl. Кіровограда на Лелеків. і Щорсів. ділянках знайдено малопотужні тіла К. і лампроїтів дайкоподіб. форми. У Приазов'ї виявлено 7 кімберліт. тіл, прояви лампроїт. магматизму, значну кількість масивів ультраоснов. лужних порід і карбонатоподіб. утворень, а також відомі численні знахідки алмазів і їх мінералів-супутників у вторин. колекторах, представлених різновік. (від кам'яновугіл. до четвертин. періоду) териген. відкладами.

Бібліографічний опис:

Кімберліт / В. С. Білецький, В. І. Павлишин // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-6873>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).